

Warszawa, 28-11-2023 r.

BIURO
RZECZNIKA PRAW OBYWATELSKICH
Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich
Wojciech Brzozowski

KMP.573.19.2023.OR

Pan
gen. insp. dr Jarosław Szymczyk
Komendant Główny Policji
ePuap

Szanowny Panie Komendancie,

w trakcie prowadzonych na przestrzeni ostatnich lat wizytacji prewencyjnych policyjnych izb dziecka (dalej: PID, Izba) pracownicy podległego mi Krajowego Mechanizmu Prewencji Tortur (dalej: KMPT) zwrócili uwagę na kwestię ubioru funkcjonariuszy pełniących służbę w takich placówkach¹. Podczas jednej z wizyt w 2018 r. w PID w Bydgoszczy wizytatorzy KMPT wskazali jako mocną stroną placówki i dobrą praktykę odstępianie od noszenia mundurów przez funkcjonariuszy pełniących rolę wychowawców w tej placówce². Niestety, podczas ponownej wizytacji tej Izby w dniu 3 lipca 2023 r. pracownicy KMPT zauważyli, że funkcjonariusze porzucili tę godną pochwały praktykę i zaczęli pełnić służbę w mundurach.

---

¹ Zob. m.in. raport KMPT z wizytacji PID w Gdańsku z dnia 22.11.2018 r., znak sprawy: BPG.573.1.2018.ZG, dostęp: <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Wyci%C4%85g%20-%20PID%20Gda%C5%84sk%202018.pdf>.

² Zob. Raport KMPT z wizytacji PID w Bydgoszczy z dnia 11.04.2018 r., znak sprawy: KMP.573.4.2018.TG, dostęp: <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/Wyci%C4%85g%20-%20PID%20Bydgoszcz%202018.pdf>.

W raporcie powizytacyjnym zalecono powrót do noszenia przez funkcjonariuszy pełniących funkcję wychowawców stroju cywilnego³. W odpowiedzi na raport⁴ Pierwszy Zastępca Komendanta Wojewódzkiego Policji w Bydgoszczy wskazał, że realizacja tego zalecenia wymaga stosownej zmiany przepisów. Funkcjonariusze pełniący służbę w PID zobligowani są bowiem do noszenia munduru, co wynika bezpośrednio z art. 60 ustawy z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji⁵, jak również *a contrario* z Zarządzenia nr 5 Komendanta Głównego Policji z dnia 11 stycznia 2019 r. w sprawie określenia przypadków, w których policjant w czasie wykonywania obowiązków służbowych nie ma obowiązku noszenia munduru⁶.

Należy zgodzić się z tym, że obowiązkiem policjanta jest noszenie umundurowania i wyposażenia określonych przepisami prawa. Osoba pełniąca służbę w mundurze budzi bowiem skojarzenia z profesjonalizmem i rzetelnością, co ułatwia budowanie zaufania społeczeństwa do formacji policyjnej. Jak słusznie przywołano w odpowiedzi na raport, odstępianie od tej zasady może mieć miejsce tylko w ściśle określonych przypadkach, m.in. w odniesieniu do policjantów służby kryminalnej, śledczej, spraw wewnętrznych, zwalczania cyberprzestępczości, Krajowego Centrum Informacji Kryminalnych i komórek wywiadowczych służby prewencyjnej. Niemniej należy jednocześnie zauważyć, że z obowiązku takiego policjant może być zwolniony także, gdy jest to „uzasadnione potrzebami służby lub stanem zdrowia” (§ 2 Zarządzenia). Oznacza to, że poza szczegółowo wymienionymi w Zarządzeniu przypadkami mogą istnieć inne sytuacje, w których policjant może pełnić służbę bez munduru. Decyzję o tym podejmują kierownicy jednostek organizacyjnych Policji oraz inne podmioty wymienione w § 1 ust. 1 Zarządzenia.

Odstąpienie od noszenia munduru w policyjnej izbie dziecka przez funkcjonariuszy pełniących funkcję wychowawców może przynieść pozytywne efekty w postaci zmniejszenia poziomu napięcia emocjonalnego u nieletnich oraz redukcji ich potencjalnych zachowań agresywnych. Europejski Komitet do Spraw Zapobiegania Torturom (dalej: CPT) zachęca, by w miejscach zatrzymania nieletnich personel nie

---

³ Zob. Raport KMPT z wizytacji PID w Bydgoszczy z dnia 27.10.2023 r., znak sprawy: KMP.573.8.2023.MŻ, dostęp: <https://bip.brpo.gov.pl/sites/default/files/2023-11/Raport%20-%20PID%20%20Bydgoszcz%202023.pdf>.

⁴ Znak sprawy: T-ZKO.0511.4.34.2023.KW.

⁵ Dz. U. z 2023 r. poz. 171 ze zm.

⁶ Dz. Urz. KGP z 2019 r. poz. 13 ze zm., dalej: Zarządzenie.

nosił mundurów, tak aby uniknąć skojarzeń z jednostkami penitencjarnymi. Jak wskazuje CPT, w ośrodkach pozbawienia wolności nieletnich personel powinien być zaangażowany w pracę z młodymi ludźmi, zdolny do dawania im wskazówek i motywowania ich⁷. Należy również zauważyć, że policyjne izby dziecka spełniają funkcje opiekuńczo-wychowawczą, selekcyjną, diagnostyczną i profilaktyczną⁸. Te zaś mogą być trudne są do zrealizowania w sytuacji, gdy wychowawcy pełnią służbę w mundurze, albowiem widok munduru może u nieletnich powodować niepotrzebny niepokój i utrudniać nawiązanie kontaktu z funkcjonariuszem.

Postulat odstąpienia od noszenia mundurów przez funkcjonariuszy w policyjnych izbach dziecka mógłby zapewne zostać zrealizowany poprzez korzystanie każdorazowo przez kierowników jednostek organizacyjnych z wyjątku opisanego w § 2 Zarządzenia. Niemniej taka praktyka uzależniona jest od indywidualnego uznania kierownika i jego rozumienia przesłanki „uzasadnionych potrzeb służby”. To zaś prowadzi do zróżnicowania sytuacji nieletnich przebywających w policyjnych izbach dziecka. Brak wyraźnej i jednolitej regulacji może ponadto negatywnie wpływać na ocenę tego rozwiązania przez funkcjonariuszy. Mogą oni bowiem z niechęcią podchodzić do wykorzystywania wskazanego w zarządzeniu wyjątku, który co do zasady winien być stosowany jedynie w sytuacjach nadzwyczajnych, a nie w celu wykształcenia praktyki, nawet tej godnej pochwały.

Wydaje się więc, że pożądane byłoby uregulowanie tej kwestii samoistnie w Zarządzeniu poprzez dodanie w § 1 punktu 3 – stanowiącego, że obowiązku noszenia munduru w czasie wykonywania czynności służbowych nie mają policjanci pełniący funkcję wychowawców w policyjnej izbie dziecka. Taka zmiana nie tylko pozwoliłaby na ujednoczenie praktyki we wszystkich placówkach tego typu w Polsce, ale również doprowadziłaby do odstąpienia od praktyki wykorzystywania wyjątku określonego w § 2 Zarządzenia, mogącej budzić wątpliwości zarówno funkcjonariuszy, jak i ich przełożonych.

Mając powyższe na uwadze, zwracam się do Pana Komendanta z uprzejmą prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie oraz o rozważenie podjęcia działań

---

⁷ Dziesiąte Sprawozdanie Ogólne CPT/Inf (99) 12, 33.

⁸ Zob. A. Twardo, *Policyjne izby dziecka. Zarys problematyki*, Legionowo 2016, s. 17–18.

zmierzających do zmiany Zarządzenia, a także o poinformowanie mnie o ewentualnie podjętych krokach.

Z poważaniem

Wojciech Brzozowski

Zastępca Rzecznika Praw Obywatelskich

/-wydano i podpisano elektronicznie/